

Regelink
Ecologie & Landschap

Vleermuisonderzoek

Maerlant Lelystad

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	██████████
In opdracht van	Woonfront – Maerlant Lelystad BV
Naam opdrachtgever	██████████
Rapportnummer	RA19237-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	17 januari 2020
Aantal pagina's	18
Collegiale toets	██████████
Wijze van citeren	██████████, 2019, Vleermuisonderzoek Maerlant Lelystad. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA19237-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
1.3 Plangebied	4
1.4 Ingreep	5
2. Werkwijze	6
2.1 Onderzoeksinspanning	6
2.2 Methode vleermuisonderzoek	7
2.3 Volledigheid inventarisatie	7
3. Resultaten	8
3.1 Algemeen beeld	8
3.2 Gewone Dwergvleermuis	8
3.3 Ruige dwergvleermuis	9
4. Toetsing aan de Wet natuurbescherming	10
4.1 Effectbepaling	10
4.2 Toetsing Wet natuurbescherming	10
5. Conclusies en vervolgstappen	12
5.1 Conclusies	12
5.2 Vervolgstappen	12
6. Bronnen	13
6.1 Literatuur	13
6.2 Websites	13
Bijlage 1. Waarnemingskaarten	14
Bijlage 2. Wet natuurbescherming	15

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Woonfront Maerlant BV p/a Snoeren Bouwmanagement BV, is van plan om op de locatie Maerlant in de 2^e helft van 2019 een deel van het gebouw te saneren en vervolgens te slopen. Volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (zorgplicht) is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

Uit een ecologische potentie-inschatting (pers. communicatie opdrachtgever) blijkt dat in het plangebied mogelijk vleermuizen aanwezig zijn. Alle soorten vleermuizen zijn beschermd. Daarom heeft Regelink Ecologie & Landschap in opdracht van Woonfront Maerlant BV p/a Snoeren Bouwmanagement BV in het plangebied onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

In deze rapportage worden definities gehanteerd zoals vermeld op de website van Regelink Ecologie & Landschap¹.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige soorten vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

1.3 Plangebied

Het plangebied betreft een gebouw in Lelystad (provincie Flevoland) dat deels bestaat uit hoogbouw en deels uit laagbouw. De locatie betreft Maerlant 2, 6, 8, 16 en 16a. Het geheel wordt omgeven door struikgewas, parkeerplaatsen en enkele bomen. Aan de noordzijde bevindt zich een winkelcentrum, aan de oostzijde een hoog gebouw, aan de zuidzijde is de locatie afgeschermd door de polderdreef en in het westen bevindt zich lagere bebouwing van een nieuwbouwwijk. De begrenzing van het plangebied is in Figuur 1 met rood aangegeven.

¹ <http://www.regelink.nl/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/>

Figuur 1; het plangebied “Maerlant” in Lelystad

1.4 Ingreep

Het Woonfront Maerlant BV p/a Snoeren Bouwmanagement BV, is van plan om op de locatie Maerlant een deel van het gebouw te saneren en vervolgens te slopen.

2. Werkwijze

2.1 Onderzoeksinspanning

In het kraamseizoen en paarseizoen van 2020 werd het plangebied Maerlant in Lelystad geïnventariseerd op functies van het plangebied voor vleermuizen. In Tabel 1 zijn de gegevens van de veldbezoeken weergegeven. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in de volgende paragrafen van dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tabel 1. Datum en tijdstip van- en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

Datum	Tijdstip	Onderzochte functies	Naam medewerker	Weersomstandigheden
24-5-2019	22:00-00:00	vliegroute, foerageergebied, kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats	████████	12°C, half/zwaar bewolkt, droog, 3Bft
10-6-2019	22:00-00:00	vliegroute, foerageergebied, kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats	████████	14°C, bewolkt, droog, 3Bft
24-6-2019	3:30-5:30	vliegroute, foerageergebied, kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats	████████	19°C, bewolkt, droog, 2Bft
22-8-2019	22:00-2:00	vliegroute, foerageergebied, paarverblijfplaats, middernachtelijk zwermgedrag, winterverblijfplaats	████████	12°C, half bewolkt, droog, 2Bft
18-9-2019	00:00-2:00	vliegroute, foerageergebied, paarverblijfplaats	████████	10°C, zwaar bewolkt, droog, 2Bft
27-9-2019	00:00-2:00	vliegroute, foerageergebied, paarverblijfplaats	████████	14°C, bewolkt, droog, 3Bft
3-1-2020	22:00-2:00	zwermgedrag, winterverblijfplaats	████████	-1°C, bewolkt, droog, 2Bft

2.2 Methode vleermuisonderzoek

Tijdens de veldbezoeken werd op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Pettersson D240x) werd de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer de soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden bepaald, werd een opname gemaakt met een extern opnameapparaat. Met behulp van het computerprogramma Batsound werden de opnamen nader geanalyseerd. Voor determinatie werd gebruik gemaakt van Barataud, 2015 en de grenswaarden in echolocatie van www.batecho.eu. Voor sociale geluiden van vleermuizen werd gebruik gemaakt van Middleton, 2014 en Pfalzer, 2002. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen werd de determinatie geverifieerd en werd het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende het kraamseizoen (mei tot juli) werden de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd.

Gedurende het paarseizoen (augustus tot oktober) werden de bezoeken tussen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode werd minimaal twee uur geïnventariseerd.

In augustus is er een langdurig onderzoek uitgevoerd rond middernacht om middernachtzwermen vast te kunnen stellen.

De controle op winterverblijven heeft begin januari 2020 plaats gevonden, het vroege die nacht licht in Flevoland.

De inventarisaties werden lopend uitgevoerd. Het plangebied en het omliggende gebied werden meerdere keren doorkruist. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van vleermuizen.

2.3 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie werd uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2017 zoals vastgesteld door Gegevensautoriteit Natuur. De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen werden op een ander tijdstip wél aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het onderhavige onderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3. Resultaten

3.1 Algemeen beeld

Gedurende het onderzoek werden in en in de nabijheid van het plangebied twee soorten vleermuizen aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

De waargenomen vleermuizen bevinden zich in de directe omgeving van het gebouw.

In Tabel 2 staat een overzicht van de aan getroffen soorten en functies. In de volgende paragrafen wordt per soort de waargenomen de waargenomen aantallen per soort en functie. De waarnemingskaarten zijn opgenomen in Bijlage 1.

Tabel 2 Samenvatting van de waargenomen soorten en functies. De getallen geven het (geschatte) aantal individuen per functie weer.

Soort	Verblijfplaats functie (aantal)				Andere functie	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	3	-	3	-	10	15-25
ruige dwergvleermuis		-	1	-	5	5-10

3.2 Gewone Dwergvleermuis

3.2.1 Foerageergebied

Foeragerende vleermuizen werden rond de gebouwen waargenomen en boven de bomen op de parkeerplaats aan de achterzijde. De locatie is niet afwijkend van het omliggende gebied dat middels verschillende vliegroutes bereikbaar blijft. Op grond van de in ruime mate aanwezige alternatieve foerageermogelijkheden in de directe omgeving kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor is.

3.2.2 Vliegroutes

De aanwezige vleermuizen vliegen al foeragerend rond en tussen de gebouwen door, vliegroutes zijn niet heel duidelijk aanwezig, behalve langs de bomen aan de Polderdreef en tussen de parkeerplaats en de achterliggende wijk. Deze vliegroutes zijn essentiële vliegroutes voor de aanwezige vleermuizen.

3.2.3 Vaste rust- en/of verblijfplaatsen

Zomerverblijfplaats

In de zomermaanden werden 3 vaste rust- en/of verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Twee verblijfplaatsen met 2 invliegende individuen en een verblijfplaats met 8 invliegende individuen.

Kraamverblijfplaats

Er is geen kraamverblijf in het plangebied gevonden tijdens de inventarisaties. Ook zijn er geen kraamverblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied aangetroffen.

Paarverblijfplaats

Tijdens de paarperiode (augustus – september) werden roepende mannetjes gewone dwergvleermuizen waargenomen. Gewone dwergvleermuizen vliegen al roepend rond om vrouwtjes naar hun paarverblijfplaats te lokken. Doordat zij hierbij door hun hele territorium vliegen is het doorgaans lastig om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren. Op basis van het waargenomen gedrag in het veld is daarom de ligging van 6 paarverblijfplaatsen geïnterpreteerd en weergegeven op de waarnemingenkaart in Bijlage 1.

Winterverblijfplaats

In de zomer is een klein aantal zwermende vleermuizen aangetroffen dat kan wijzen op een winterverblijfplaats. Begin 2020 is met twee man onderzoek gedaan in het plangebied naar winterverblijven, maar er zijn geen aanwijzingen gevonden dat er daadwerkelijk overwinterende gewone dwergvleermuizen aanwezig zijn.

3.3 Ruige dwergvleermuis

3.3.1 Foerageergebied

In totaal zijn er 21 waarnemingen van ruige dwergvleermuizen gedaan in het hele onderzoek, waarvan 17 foeragerende dieren. Aangezien er dubbele waarnemingen zijn gedaan wordt er uit gegaan van ongeveer 5-10 foeragerende ruige dwergvleermuizen. Op grond van de in ruime mate aanwezige alternatieve foerageermogelijkheden in de directe omgeving kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor ruige dwergvleermuis is.

3.3.2 Vliegroutes

De aanwezige lijnvormige elementen werden niet als vliegroute gebruikt door ruige dwergvleermuizen. Essentiële vliegroutes voor ruige dwergvleermuis zijn dan ook niet aanwezig in het plangebied.

3.3.3 Vaste rust- en/of verblijfplaatsen

Zomerverblijfplaats

In de zomermaanden werden geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aangetroffen.

Paarverblijfplaats

Tijdens de paarperiode (augustus – september) werden 4 roepende mannetjes ruige dwergvleermuizen waargenomen. Twee roepende mannetjes zaten niet in het plangebied en een van de aanwezige roepende dieren vloog nog rond. Op de waarnemingenkaart in de bijlage is weergegeven vanuit welke paarverblijfplaatsen de mannetjes werden waargenomen.

4. Toetsing aan de Wet natuurbescherming

4.1 Effectbepaling

Het plangebied wordt als foerageergebied gebruikt door gewone en ruige dwergvleermuizen. Door de aanwezigheid van bereikbare alternatieve foerageergebieden is het plangebied geen essentieel foerageergebied. De sloop van de gebouwen heeft daarom geen indirect effect op de functionaliteit van verblijfplaatsen.

Gedurende het onderzoek werden vliegroutes waargenomen langs de Polderdreef en tussen de parkeerplaats en de achterliggende wijk. Deze vliegroutes werden alleen gebruikt door gewone dwergvleermuizen en zijn essentiële vliegroutes voor deze soort.

Er werden geen kraam- en/of winterverblijfplaatsen waargenomen. In het plangebied zijn meerdere zomer- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen en een paarverblijf voor ruige dwergvleermuis aanwezig. Bij sloop van de gebouwen verdwijnen deze verblijfplaatsen.

4.2 Toetsing Wet natuurbescherming

Lokale gunstige staat van instandhouding

Het plangebied ligt bijna aan het eind van de Polderdreef in Lelystad, het betreft een tweetal hogere gebouwen en een uitgestrekte laagbouw daartussen. Aan de achterzijde ligt een parkeerplaatsje met dunne bomen en langs de Polderdreef ligt een klein bosje en verder een bomenrij. De wijk achter het plangebied bestaat uit eengezinswoningen met tuintjes, speelpleintjes en bosschages. In deze wijk worden regelmatig vleermuizen waargenomen en zijn bij andere onderzoeken ook verblijfplaatsen vastgesteld. De aangetroffen verblijfplaatsen zijn dan ook onderdeel van een groter netwerk van verblijfplaatsen die door de aanwezige vleermuizen gebruikt worden. Er zijn in de directe omgeving voldoende, bereikbare alternatieve foerageergebieden beschikbaar, maar dan dienen de vliegroutes wel gehandhaafd te blijven. In de huidige plannen worden de bomen op de parkeerplaats en langs de Polderdreef niet gekapt of gesnoeid. Door het tijdig plaatsen van tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen, een aangepaste werkwijze bij de sloop en de inbouw van permanente voorzieningen in de nieuwbouw zal de lokale gunstige staat van instandhouding niet negatief beïnvloed worden. In het mitigatieplan wordt dit verder verduidelijkt.

Verbodsbepalingen

Door ingreep verdwijnen 3 paarverblijven voor gewone dwergvleermuizen, 1 paarverblijf van een ruige dwergvleermuis en 3 paar- en zomerverblijven van gewone dwergvleermuizen. Door de werkzaamheden worden de aanwezige vleermuizen gestoord en indien er geen passende maatregelen genomen worden, dan kunnen aanwezige vleermuizen gedood worden. Deze negatieve effecten leiden tot een overtreding van Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming (zie Tabel 3).

Tabel 3 Resultaten van de toetsing per soort en functie.

Ingreep/activiteit	Artikel 3.5 lid 1 (doden)	Artikel 3.5 lid 2 (verstoren)	Artikel 3.5 lid 4 (beschadigen/ vernielen verblijfplaats)
Slopen gebouwen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis	3 Paarverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis, 1 paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis, 3 zomer/paarverblijven van gewone dwergvleermuis

5. Conclusies en vervolgstappen

5.1 Conclusies

Algemeen

- Het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens het Vleermuisprotocol 2017, waardoor gesteld kan worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.
- Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Resultaten

- Het plangebied fungeert als foerageergebied voor gewone en ruige dwergvleermuizen, maar is niet essentieel op grond van de aanwezigheid van bereikbare en beschikbare alternatieve foerageergebieden in de directe omgeving.
- Gedurende het onderzoek werden twee vliegroutes voor gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het is waarschijnlijk dat in het plangebied essentiële vliegroutes aanwezig zijn, maar deze blijven bij de huidige plannen ongemoeid.
- In het kraamseizoen werden geen kraamverblijfplaatsen waargenomen.
- In het plangebied zijn diverse paarverblijfplaatsen aanwezig; een paarverblijf van ruige dwergvleermuis en drie paarverblijven van gewone dwergvleermuis.
- In het plangebied zijn drie zomer- en paarverblijfplaatsen aanwezig van gewone dwergvleermuizen.
- Er zijn geen aanwijzingen voor winterverblijfplaats voor grotere aantallen dieren.

Effecten

- De geplande werkzaamheden hebben (in)directe effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Toetsing

- Met het uitvoeren van de werkzaamheden worden lid 1, 2 en 4 van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming overtreden.

5.2 Vervolgstappen

- Voordat de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden, dient een mitigatieplan opgesteld te worden. In dit plan staat beschreven op welke manier de negatieve effecten worden verzacht dan wel worden voorkomen.
- Er dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd, het mitigatieplan dient als onderbouwing bij de ontheffingsaanvraag.
- Na het verkrijgen van de ontheffing moet vaak een ecologisch werkprotocol worden opgesteld.

6. Bronnen

6.1 Literatuur

- Barataut, M., 2015. Acoustic Ecology of European Bats. Species Identification, Study of their Habitats and Foraging Behaviour. Biotope, Mèze. Muséum national d'Histoire naturelle, Paris [Inventaires et biodiversité series].
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.
- Middleton, N., A. Froud & K. French. (2014) Social Calls of the Bats of Britain and Ireland. Pelagic Publishing, Exeter.
- Pfalzer, G., 2002. Inter- und intraspezifische Variabilität der Soziallaute. Fachbereich Biologie der Universität Kaiserslautern.
- Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*Pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica 8(2): 391-401.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. [<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>. (17-1-2020)].

6.2 Websites

- www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/
- www.batecho.eu
- www.telmeel.nl
- www.vleermuis.net
- www.waarneming.nl
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- www.zoogdiervereniging.nl
- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-01-01>

Bijlage 1. Waarnemingskaarten

Maerlant Lelystad

De waarnemingen van vleermuizen tijdens dit onderzoek, de gele stippen zijn foeragerende ruige dwergvleermuizen, de rode stippen foeragerende gewonde dwergvleermuizen. Zwarte stippen met een pijltje betreft roepende gewonde dwergvleermuizen en de gele stippen met een pijltje zijn roepende ruige dwergvleermuizen. Witte huisjes zijn zomerverblijven van gewone dwergvleermuizen en het grijze huisje met gele rand is een paarverblijf van ruige vleermuis. Op basis van het aantal roepende mannetjes zijn in totaal drie paarverblijven en drie zomer- en paarverblijven van gewonde dwergvleermuizen en is er een paarverblijf van ruige dwergvleermuis vastgesteld

Bijlage 2. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,

- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.

Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen

alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere (nationale) soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.